

Aan
de gemeenteraad

Datum 7 november 2023
Zaaknummer 2023-0158382
Betreft Voortgang uitvoeringsprogramma visie Van Opvang Naar Wonen november 2023

Vergadering van Portefeuillehouder: Peter Heijkoop
Begrotingsprogramma Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave: Stad - Zorg & Ondersteuning
Auteur: Jurgen Elias
E-mail: jem.elias@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: ML Henderson
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Het college informeert de raad over voortgang van het Uitvoeringsprogramma van de visie, die door de raad is vastgesteld, conform toezegging twee keer per jaar.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

U wordt halfjaarlijks door het college geïnformeerd over de voortgang op het Uitvoeringsprogramma visie "Van Opvang Naar Wonen 2020-2025". In de vorige raadsinformatiebrief (Q1 2023) is aangekondigd dat in het derde kwartaal van 2023 de raad opnieuw geïnformeerd wordt over de voortgang van het uitvoeringsprogramma.

Op 29 augustus 2023 is aan de raad het raadsvoorstel Aanpassing eigen bijdrage Maatschappelijke Opvang Voorzieningen met kenmerk 2023-0123800 voorgelegd. De invoering van de eigen bijdrage kan niet los gezien worden van de ontwikkelingen die de afgelopen jaren in de maatschappelijke opvang hebben plaatsgevonden.

Wat is de te delen informatie?

Vanuit haar rol als centrumgemeente heeft de gemeente Dordrecht de afgelopen jaren samen met regiogemeenten, partnerorganisaties zoals woningcorporaties en de Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J), zorgaanbieders en belangengroepen zoals de Wmo adviesraad en cliëntenraden uitvoering gegeven aan de visie "Van Opvang Naar Wonen 2020-2025".

In de vorige raadsinformatiebrief Voortgang visie van Opvang naar Wonen 2020-2025 zijn drie actielijnen toegelicht, namelijk:

1. versterk de basis;
2. voeg voorzieningen toe;
3. zet in op meer preventie.

Binnen het uitvoeringsprogramma 'Van Opvang Naar Wonen' lopen verschillende concrete interventies gelijk op. Voor een aantal zaken is versnelling gewenst, omdat het primaire proces hier direct profijt van gaat hebben. Het belangrijkste onderdeel is het versterken van de basis van

waaruit beleid en uitvoering rondom maatschappelijke opvang en beschermd wonen wordt vormgegeven (fase 1).

Vorig jaar zijn aanbevelingen gedaan voor aanvullingen, nieuwe accenten en versnellingen in het Uitvoeringsprogramma visie "Van Opvang Naar Wonen 2020-2025". Op 30 juni j.l. heeft het bestuurlijk overleg BW&O het advies 'de Basis Versterken' voor verdere concretisering van de visie vastgesteld.

Actielijn 1: De Basis Versterken

Het advies Basis Versterken bevat aanbevelingen ten aanzien van keuzes, definities en rolverdeling bij het maken van de transitie van opvang naar wonen. "Van Opvang Naar Wonen" is door uw raad vastgesteld en de uitgangspunten daarbij ook. Wonen is de norm en de opvang wordt afgebouwd naar een voorziening die gericht is op triage en binnen 3 maanden doorgeleiden naar een passende woonplek. Dat betekent ook dat het huidige palet aan opvangvoorzieningen in de komende jaren wordt getransformeerd en er volop ingezet wordt op het realiseren van voldoende passende duurzame woonplekken. Omdat die transitie tijd kost wordt voor de overgangperiode (in ieder geval tot 2030) ingezet op 'tijdelijk wonen'. Met andere woorden, er worden extra 'tijdelijk wonen' plekken gerealiseerd zodat uitstroom vanuit de maatschappelijke opvang plaats kan vinden, ook als er nog niet voldoende passende duurzame woonplekken beschikbaar zijn. Hiermee is de afgelopen jaren al gestart. Ook in de regio zijn voorzieningen gerealiseerd en in voorbereiding.

De keten van opvang naar wonen bestaat uit preventie, opvang, tijdelijk wonen, thuis voor speciale groepen (denk aan speciale woongroepen zoals Housing First of Skaeve Huse) en wonen. Ook de rolverdeling tussen de centrumgemeente en de regiogemeenten individueel en gezamenlijk is scherper gemaakt. Tenslotte is ervoor gekozen om de gemeenten Dordrecht, Zwijndrecht en Gorinchem gezamenlijk de kar te laten trekken als het gaat om de sturing in de maatschappelijke opvang opgave. Zij formuleren de komende maanden de transitiestrategie, dus de strategie die nodig is om te komen van opvang naar wonen. De overige gemeenten blijven aangehaakt en beslissen mee over relevante zaken zoals de transitiestrategie of een nog vast te stellen afwegingskader voor regionale spreiding van voorzieningen.

Samengevat ziet de rolverdeling er de komende jaren als volgt uit:

	Lokaal, alle gemeenten	Regionaal (gezamenlijk)	Centrumgemeente
1. Preventie	Uitvoering, inclusief woonoplossingen	Afspraken en monitoring minimumniveau en benutten mogelijkheden bestaanszekerheid	
2. Opvang	Economisch daklozen Niet-rechthebbenden	Naast Dordrecht minimaal 1 locatie in de regio	Organiseren en bieden opvang
3. Tijdelijk wonen		Realisatie tijdelijk wonen en spreiding op basis van gezamenlijk vastgesteld e criteria	Organiseren en financieren tijdelijk wonen
4. Thuis voor speciale groepen		Realisatie en spreiding op basis van gezamenlijk vastgesteld e criteria	Organiseren en financieren speciale woonvormen
5. Wonen	Woonplekken voor uitstroom eigen inwoners + aandeel naar rato van regionale opgave		

Alle gemeenten zijn lokaal verantwoordelijk voor preventieve maatregelen. Lokaal zijn ze ook verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende woonplekken om de uitstroom mogelijk te maken en om te voorkomen dat mensen een beroep moeten doen op opvang (preventie). Daarnaast blijft het huisvesten van groepen die geen recht hebben op opvang de lokale verantwoordelijkheid. De centrumgemeente organiseert en financiert de opvang en zorgt de komende jaren voor voldoende doorstroomplekken (waaronder tijdelijk wonen en woonvormen voor speciale groepen). Regionaal zorgen de gemeenten in gezamenlijkheid voor een minimumniveau aan preventieve maatregelen, en benutten ze mogelijkheden voor het vergroten van de bestaanszekerheid. Tenslotte maken ze op basis van een nog op te stellen afwegingskader afspraken over de realisatie en de spreiding van de doorstroomplekken en de realisatie van minimaal 1 aanvullende opvang locatie in de regio.

Dashboard BW&O

Een belangrijk onderdeel van de Basis Versterken is het verbeteren van het inzicht in de in-, door- en uitstroom binnen de maatschappelijke opvang door het gebruik van data. Sinds begin Q3 2023 is er een dashboard maatschappelijke opvang operationeel. Dit dashboard wordt in Q3 en Q4 uitgebreid met gegevens over Beschermd Wonen.

Het dashboard geeft inzicht in jaar- en maantrends voor de geïndiceerde BW&O, gegevens per aanbieder, zorgsoort en gemeente. Door middel van het dashboard ontstaat ook meer inzicht in de financiën en de verdeling van kosten voor BW&O over de regio. En het maakt sturing en het maken van afspraken tussen centrumgemeente en regiogemeenten makkelijker.

Ook zijn gegevens van de Toegangspoort Nieuwe Start aan het dashboard toegevoegd. Hierbij wordt onder andere het aantal aanmeldingen, adviesvragen, de situatie bij aanmelding (dakloos of dreigend dakloos), aanvullende problematiek en de herkomstgemeente geregistreerd.

Het dashboard wordt inmiddels gebruikt door ambtenaren en bestuurders van de negen gemeenten. Het dashboard maakt het mogelijk om data gestuurd te werken. De gegevens uit het dashboard geven inzicht en gedetailleerde informatie voor vervolgstappen en toekomstig beleid.

Eigen Bijdrage MO

Wij hebben het raadsvoorstel Aanpassing eigen bijdrage Maatschappelijke Opvang Voorzieningen (zaaknummer 2023-0123800) voorgelegd aan uw raad. Hierin wordt voorgesteld de eigen bijdrage aan te passen voor de maatwerkvoorziening 24-uursopvang en voor de algemene voorziening crisisopvang-Opvang Eigen Kamer. Momenteel is er geen eigen bijdrage in de maatschappelijke opvang.

De invoering van de eigen bijdrage kan niet los gezien worden van de ontwikkelingen die de afgelopen jaren in de maatschappelijke opvang hebben plaatsgevonden. Het ontbreken van een eigen bijdrage heeft als effect dat er rechtsongelijkheid ontstaat tussen verschillende groepen cliënten, afhankelijk van type inkomen en type maatschappelijke opvang. Bovendien beïnvloedt dit besluit de in-, door- en uitstroom in negatieve zin. Er is in toenemende mate sprake van oneigenlijk gebruik, omdat personen veel langer dan nodig in de maatschappelijke opvang verblijven. De opvang wordt met andere woorden vaak als woonoplossing gebruikt. Door een eigen bijdrage in te voeren, als onderdeel van een breder palet aan maatregelen, kan de in-, door- en uitstroom in de maatschappelijke opvang op gang gebracht worden.

Op 21 november 2023 zal de raad tijdens het werkbezoek aan de winteropvang in een beeldvormende sessie een uitgebreide toelichting krijgen op de Maatschappelijke Opvang in het algemeen en het raadsvoorstel over de eigen bijdrage in het bijzonder.

Actielijn 2: Voorzieningen toevoegen

Hoewel we ons bewust zijn dat de in-, door- en uitstroom de gehele GGZ keten raakt, beperken we ons in onderstaande paragrafen tot de voorzieningen die relevant zijn voor de MO keten.

Crisisopvang jongeren

Uit recent onderzoek, de eerste Nederlandse ETHOS telling dak- en thuisloosheid in Noordoost-Brabant, is gebleken dat kinderen en jongeren bij elkaar ruim 40 procent van de in totaal getelde dak- en thuisloze personen vormen. Eind vorig jaar adviseerde de Dordtse Rekenkamer in haar rapport 'Onderzoek naar Dordts beleid rond opvang van dak- en thuisloze jongeren' om op korte termijn een kleinschalige crisisopvang voor dak- en thuisloze jongeren te realiseren. Medio dit jaar verscheen een onderzoek naar dak- en thuisloze jongeren en de aanpak van gemeenten van

Stichting Het Vergeten Kind, wat ingaat op de behoeften van dak- en thuisloze jongeren en de mate waarin het beleid van gemeenten hierbij aansluit. Tevens delen wij in dit kader het rapport "Dakloos! Waar vind je een bed?" van het *Jongerenpanel de Derde Kamer*.

In Q4 2022 is een werkgroep gestart met het uitwerken van de plannen voor een crisisopvang voor jongeren uit de regio. Het projectvoorstel, waaronder belangrijke afspraken over toelating en instroom, begeleiding en uitstroom is gereed en de betrokken partners hebben een intentieovereenkomst afgesloten waarin ze hun gezamenlijke commitment voor de totstandkoming van de crisisopvang voor jongeren hebben vastgelegd. Dit voortraject was essentieel omdat de praktijk leert dat een dergelijke locatie snel 'vol' zit en jongeren niet kunnen doorstromen als je niet kritisch met elkaar de kaders afspreekt.

De crisisopvang is bedoeld voor jongeren tussen de 18 en 23 jaar bij wie sprake is van een acute crisis, die problemen op meerdere leefgebieden hebben en die niet meer thuis kunnen wonen/dakloos zijn. De werkgroep bestaat uit de samenwerkende partners Enver, Leger des Heils, stichting Timon, Eddee, De Hoop ggz, Yulius, de WMO- adviesraad, ASVZ, de Sociale Dienst Drechtsteden en de gemeente Dordrecht. De partners hebben de handen ineengeslagen waarbij stichting Enver een trekkende rol neemt en invulling geeft aan het basisteam van de crisisopvang. De specialistische expertise vanuit de verschillende ketenpartners wordt ingebracht in de vorm van een flexibele schil rondom het kernteam. Vanuit Enver is een locatie voor een crisisopvang voor 8 jongeren aangedragen. In Q4 2023 start de verbouwing en de verwachting is dat de crisisopvang voor jongeren Q1 2024 haar deuren zal kunnen openen.

Winteropvang

Vorig jaar (Q4 2022) is de winteropvang voor dak- en thuislozen gestart op de tijdelijke locatie Halmaheiraplein 25 op het Sportpark Reeweg. Ook de komende winter kunnen mensen hier weer tijdens de winterkouderegeling terecht. De locatie kan (indien nodig) vanaf 1 december open tot in ieder geval 15 maart 2024. Er is gekozen voor een permanente openstelling. De winteropvang zal na openstelling dus open blijven zolang het nodig is. Als het lang koud blijft kan de datum van 15 maart 2024 nog verlengd worden tot uiterlijk 1 april 2024. De dak- en thuislozen worden van 18.00 uur 's avonds tot 08.00 uur 's morgens opgevangen. We gaan zorgvuldig om met de communicatie naar de omgeving.

De locatie Halmaheiraplein 25 is tijdelijk met het oog op de herontwikkelingsplannen Stadspark. In Q2 2023 is de verkenning gestart naar de permanente winteropvang die medio 2025 gereed zal moeten zijn. Momenteel is er ambtelijke projectgroep bezig met het uitwerken van voorkeursscenario's.

Actielijn 3: Preventie

Evalueren klantroute opvang

In Q1 2023 is een werkgroep gestart die als doelstelling heeft de in-, door- en uitstroom binnen de maatschappelijke opvang te verbeteren. In deze werkgroep werken Leger des Heils, Sociale Dienst Drechtsteden en gemeente Dordrecht samen aan een duurzame aanpak, waarbij in de crisisopvang meer perspectief geboden kan worden en er nog eerder aandacht is voor triage en passende begeleiding. De resultaten van deze werkgroep gaan het inzicht in de huidige klantroute vergroten zodat er concrete aanbevelingen gedaan kunnen worden voor het verbeteren van de doorstroom. De resultaten komen naar verwachting in Q1 2024 beschikbaar.

Project preventie jongeren 18+

Daarnaast wordt ingezet op preventie specifiek gericht op de doelgroep 18+. In het kader van preventie op de leefgebieden inkomen, zorg en wonen is het initiatief ontstaan voor een nieuwe bewustwordingscampagne voor jongeren. Centraal in deze campagne staat het ondersteunen van jongeren richting zelfredzaamheid en het voorbereiden op hun toekomst.

Met 18 jaar verandert tenslotte de omgeving van de jongere: de betrokkenheid van ouders, voogden en jeugdhulp neemt af bij volwassenheid. Ouders blijven wel onderhoudsplichtig totdat de jongere 21 jaar is. In de praktijk zien we dat de jongere vanaf 18 jaar in toenemende mate eigen verantwoordelijkheden krijgt waarvoor hij of zij vaak niet toegerust is. De jongere moet (van de een op de andere dag) zijn/haar eigen hulpvraag formuleren en eigenlijk ook zijn/haar eigen problemen oplossen. Bovendien zitten jongeren vaak niet altijd te wachten op bemoeienis vanuit de voogd of hulpverlening.

Tot op heden stuurt gemeente Dordrecht de Dordtse jongeren de maand voordat ze 18 jaar worden de door het Nibud uitgegeven 'Geldwijzer Bijna 18' op. Vanaf Q1 2024 vervangen we dit gidsje door een persoonlijke Ansichtkaart waarbij de jongere een QR code ontvangt voor een jaar gratis inschrijven bij Woonkeus en toegang tot het digitale platform Kwikstart. In Kwikstart kunnen de jongeren lokale informatie vinden op het gebied van verschillende levensdomeinen zoals gezondheid, wonen, school, werk, allerlei vormen van hulp en andere praktische tips. We kiezen ervoor om dit initiatief eerst in Dordrecht te starten. Na een jaar zullen we aanbevelingen formuleren die ook met de regiogemeenten gedeeld zullen worden.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

We gaan door met het Uitvoeringsprogramma visie "Van Opvang Naar Wonen 2020-2025". In Q4 2023 en Q1 2024 wordt de transitiestrategie om te komen van opvang naar wonen verder geconcretiseerd. We informeren uw raad weer in het tweede kwartaal 2024 over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Alle kosten die voortvloeien uit het uitvoeren van de acties in het kader van het Uitvoeringsprogramma visie "Van Opvang Naar Wonen 2020-2025" worden gedekt door de regionale middelen Beschermd Wonen en Opvang of de incidentele financiële bijdrage vanuit het Rijk (reserve "Brede aanpak dak- en thuisloosheid" c.q. 'Blokhuismiddelen').

De extra inzet die de GGD pleegt voor de Toegangspoort Nieuwe Start wordt gesubsidieerd uit de reserve "Brede aanpak dak- en thuisloosheid". Verder leveren we met de Blokhuismiddelen ook (incidenteel) een kleine bijdrage aan subdoelstellingen van het Integraal Veiligheidsprogramma 2019-2022, waarin aandacht voor het centrumgebied (o.a. Kromhout) is opgenomen.

Voor de realisatie van extra woonplekken worden eind dit jaar voorstellen gedaan vanuit lokale projectgroepen in de diverse gemeenten. Deze worden beoordeeld in het kader van de Agenda Huisvesting Kwetsbare Groepen (HKG). De uitgaven hiervoor worden gedekt uit regionale middelen Beschermd Wonen en Opvang. De reserve "Brede aanpak dak- en thuisloosheid" houden we beschikbaar voor eventuele aanvullingen hierop en voor acties uit het Uitvoeringsprogramma die nog in voorbereiding zijn of nog aanvullend nodig blijken.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

[Raadsvoorstel 2023-0123800 - Aanpassing eigen bijdrage Maatschappelijke Opvang Voorzieningen](#)

[Raadsvoorstel 2021-0016649 - Eigen bijdrage crisisopvang - Verordening beschermd wonen en opvang gemeente Dordrecht](#)

[Raadsvoorstel 2019-2510744 - Vaststellen visie Van Opvang Naar Wonen 2020-2025. Veilig onder dak, met perspectief op een beter bestaan.](#)

[Raadsvoorstel 2020-2628432 - Beschikbaar stellen van extra rijksmiddelen voor de Brede aanpak dak- en thuisloosheid voor uitvoering van de visie Van opvang naar wonen 2020- 2025](#)

[Raadsinformatiebrief Voortgang visie Van Opvang Naar Wonen 2020-2025 - maart 2023](#)

[Rekenkamerrapport '\(Z\)onderdak, onderzoek naar Dordts beleid dak- en thuisloze jongeren' \(zaaknummer: 2022-0151615 d.d. 30 september 2022\)](#)

Het college van Burgemeester en Wethouders

C.H.W.M. Post
secretaris

A.W. Kolff
burgemeester